

DECIZIE

28 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu, Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către lichidatorul Întreprinderii individuale „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Basarabeasca împotriva Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca, intervenienți accesorii Anastasia Deputatova, Nicolai Covtunov și lichidatorul Întreprinderii individuale „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu cu privire la anularea înregistrării contractului de donație,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către lichidatorul Întreprinderii individuale „Șansa-Covtunov” în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu, a fost casată hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 21 noiembrie 2016 și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a ț ă:

La data de 29 octombrie 2015, Inspectoratului Fiscal de Stat pe r-nul Basarabeasca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca cu privire la anularea înregistrării contractului de donație.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2014 a fost intentată procedura falimentului simplificat față de ÎI „Șansa-Covtunov” și a fost interzisă înstrăinarea bunurilor din masa debitoare a întreprinderii, interdicție, care la data de 02 februarie 2015, a fost înscrisă în Registrul bunurilor imobile.

Menționează că, la data de 13 mai 2015, lichidatorul ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu s-a adresat la Curtea de Apel Chișinău cu cerere, prin care a solicitat scoaterea de sub sechestru a bunului imobil cu statut de magazin, invocând ca temei cererea Anastasiei Covtunova-Deputatova din 14 aprilie 2015, conform căreia imobilul enunțat i-a fost donat de către Ala Covtunova în baza contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010.

Susține că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 a fost respinsă cererea lichidatorului ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a

falimentului, Veaceslav Gheorghiu cu privire la anularea măsurii de asigurare aplicată asupra bunului imobil - magazin și asupra lotului de teren aferent.

Afirmă că, necătând la acest fapt, lichidatorul a înstrăinat bunul debitorului prin înregistrarea contractului de donație din 11 mai 2010 la Oficiul cadastral teritorial Basarabeasca.

Relevă că, la data de 17 septembrie 2015, s-a adresat la Oficiul cadastral teritorial Basarabeasca cu cerere, prin care a solicitat anularea înregistrării contractului de donație, însă prin răspunsul pârâtului din 05 octombrie 2015 a fost respinsă cererea, deoarece încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 nu a fost prezentată la momentul înregistrării contractului de donație.

Consideră refuzul pârâtului ilegal și neîntemeiat, deoarece înstrăinarea bunurilor din masa debitoare a întreprinderii a fost interzisă prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2014, interdicție înscrisă în Registrul bunurilor imobile.

Solicită anularea înregistrării contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010, încheiat între administratorul ÎI „Șansa-Covtunov”, Ala Covtunova și Anastasia Covtunova asupra bunului imobil, care aparține ÎI „Șansa-Covtunov”, în proces de insolvabilitate.

Prin hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 22 decembrie 2015 a fost admisă acțiunea și a fost anulată ca ilegală decizia Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca din 11 iunie 2015 cu privire la înregistrarea contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010 a bunului imobil, magazin cu suprafața de 94,8 m.p., nr.cadastral xxxx și a lotului de pământ aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr.cadastral xxxx, situate în xxxx, care aparțin cu drept de proprietate ÎI „Șansa-Covtunov”, în proces de insolvabilitate.

La data de 21 martie 2016, Anastasia Deputatova a depus cerere de revizuire împotriva hotărârii Judecătoriei Basarabeasca din 22 decembrie 2015.

Prin încheierea Judecătoriei Basarabeasca din 04 octombrie 2016 a fost atras în proces lichidatorul ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, ÎI „Gheorghiu Veaceslav” în calitate de intervenient accesoriu.

Prin încheierea Judecătoriei Basarabeasca din 20 octombrie 2016 a fost admisă cererea de revizuire depusă de către Anastasia Deputatova, casată hotărârea primei instanțe și dispusă rejudecarea cauzei.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Basarabeasca din 09 noiembrie 2016 a fost atras în proces Nicolai Covtunov în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 21 noiembrie 2016 a fost admisă parțial acțiunea și a fost anulată ca ilegală decizia Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca din 11 iunie 2015 cu privire la înregistrarea contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010 în partea înstrăinării a ½ cotă-parte din bunul imobil - magazin cu suprafața de 94,8 m.p., nr. cadastral xxxx și lotul de teren aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr. cadastral xxxx, situate în xxxx, care aparțin cu drept de proprietate ÎI „Șansa Covtunov”, în proces de insolvabilitate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2017 a fost admis apelul declarat de către lichidatorul ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă, a fost declarată ilegală și anulată decizia Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca din 11 iunie 2015 și a fost înregistrat dreptul de proprietate al Anastasiei Deputatova asupra bunurilor imobile - magazinul cu suprafața de 94,8 m.p., nr. cadastral xxxx

și lotul de teren aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr. cadastral xxxx, situate în xxxx, în baza contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010.

La data de 23 noiembrie 2017, prin intermediul oficiului poștal, lichidatorul ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și dispunerea încetării procesului.

În motivarea recursului a invocat că, decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată.

Menționează că, Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Basarabeasca s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca, care, conform prevederilor art. 10 lit. b) din Legea cadastrului bunurilor imobile, în vigoare la acel moment, era filiala ÎS „Cadastru”, însă conform prevederilor art. 102 alin. (2) din Codul civil, filiala nu este persoană juridică și, respectiv, nu dispune de capacitate de folosință.

Astfel, consideră că, Oficiul cadastral teritorial Basarabeasca nu poate fi parte în proces, iar procesul urmează a fi încetat în temeiul art. 265 lit. g) CPC.

Susține că, prin cererea de apel a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, însă instanța de apel, încălcând prevederile art. 373 alin. (6) CPC, a admis apelul, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre de admitere integrală a acțiunii, creându-i în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată, cu toate că, hotărârea primei instanțe nu a fost atacată și de alți participanți la proces.

Afirmă că, bunurile imobile și, anume, magazinul și lotul de teren aferent au fost separate din masa debitoare a ÎI „Șansa-Covtunov” în baza contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010, care este valabil, iar temeiuri de a declara nul contractul enunțat nu au fost. Mai mult ca atât, la momentul intentării procesului de insolvență, termenul pentru înaintarea pretențiilor cu privire la anularea sau declararea nulității contractului de donație expirase.

Susține că, contractul de donație nr. 2651 din 11 mai 2010 a servit ca temei de înregistrare a bunurilor imobile în Registrul bunurilor imobile, precum și de radieră a dreptului de proprietate al ÎI „Șansa-Covtunov”, mai mult, proprietarul bunurilor imobile este o persoană terță, astfel, acestea nu pot fi înstrăinate în cadrul procesului de insolvență.

Afirmă că, concluziile instanței de apel referitor la temeiurile anulării deciziei cu privire la înregistrarea contractului de donație în Registrul bunurilor imobile sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Relevă că, hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2014, prin care a fost intentată procedura falimentului simplificat față de ÎI „Șansa-Covtunov” și a fost interzisă înstrăinarea bunurilor din masa debitoare a întreprinderii, nu a constituit un impediment în realizarea dreptului lichidatorului de a separa bunurile din masa debitoare și de a solicita organului cadastral teritorial efectuarea înregistrării drepturilor, drept ce rezultă din prevederile art. 48, 74 și 89 ale Legii insolvenței.

De asemenea, consideră că, hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 19 iulie 2010 și hotărârea suplimentară din 02 decembrie 2011, prin care a fost declarat nul contractul de donație din 11 mai 2010 în partea a ½ cotă-parte din bunurile imobile, magazin și lotul de teren aferent și a fost menținut dreptul de proprietate al lui Nicolai Covtun asupra ½ cotă-parte din aceste bunuri, nu constituie un

impediment în separarea bunurilor enunțate din masa debitoare, deoarece la acel moment, Nicolai Covtunov nu a adus la cunoștință dreptul său asupra bunurilor.

Califică ca eronată concluzia instanței de apel precum că, lichidatorul nu era în drept să se adreseze la Oficiul cadastral teritorial Basarabeasca cu privire la efectuarea modificărilor în Registrul bunurilor imobile, deoarece conform pct. 20 din Instrucțiunea cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, aprobată prin ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 112 din 22 iunie 2005, în cazul în care cererea de înregistrare este depusă de persoana care solicită radierea dreptului, aceasta va prezenta și datele necesare pentru înregistrare a titularului dreptului ce se cere a fi înscris.

Invocă că, încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015, prin care a fost respins demersul cu privire la anularea măsurii de asigurare asupra bunurilor imobile - magazin și lotul de teren aferent a fost anulată prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 01 iulie 2015.

Prin referința depusă la data de 08 februarie 2018 Serviciul Fiscal de Stat a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 14 februarie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că, la data de 11 mai 2010, între ÎI „Șansa-Covtunov” în persoana directorului Ala Covtunova, în calitate de donator și Anastasia Covtunova, în calitate de donatar, a fost încheiat contractul de donație a obiectului comercial (magazin), conform căruia donatorul a donat donatarului obiectul comercial – magazinul cu suprafața totală de 94,8 m.p., nr. cadastral xxxx, cu lotul de pământ aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr. cadastral xxxx, care se află în xxxx.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2014 a fost intentată procedura simplificată a falimentului față de ÎI „Șansa-Covtunov”, cu dizolvarea debitorului și a fost desemnată ÎI „Gheorghiu Veaceslav” în funcția de lichidator al ÎI „Șansa-Covtunov”.

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că, lichidatorul ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura falimentului simplificat, Veaceslav Gheorghiu a depus la OCT Basarabeasca cererea nr. 108/15 din 28 aprilie 2015, prin care a solicitat înregistrarea dreptului de proprietate al Anastasiei Deputatova asupra bunurilor imobile - magazinul cu suprafața de 94,8 m.p., nr. cadastral xxxx și lotul de teren aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr. cadastral xxxx, situate în xxxx, în baza contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010, iar la data de 11 iunie 2015, OCT Basarabeasca a înregistrat în Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al Anastasiei Deputatova asupra bunurilor imobile enunțate.

La data de 17 septembrie 2015, Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Basarabeasca a depus la OCT Basarabeasca un demers, prin care a solicitat anularea înregistrării contractului de donație din 11 mai 2010, anexând încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015, prin care a fost respins demersul lichidatorului ÎI „Șansa-Covtunov”, Veaceslav Gheorghiu cu privire la scoaterea de sub sechestru a bunurilor imobile - magazinul cu suprafața de 94,8 m.p., nr.cadastral xxxx și lotul de teren aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr.cadastral xxxx, situate în xxxx și separarea bunurilor din masa debitoare.

Prin răspunsul nr. 01-04/73 din 05 octombrie 2015 OCT Basarabeasca l-a informat că, contractul de donație din 11 mai 2010 a fost înregistrat la cererea lichidatorului ÎI „Șansa-Covtunov”, în proces de insolvență, care a prezentat decizia nr. 1/15 din 21 aprilie 2015 privind separarea bunului din masa debitoare a ÎI „Șansa-Covtunov” în favoarea Anastasiei Deputatova, iar conform deciziei enunțate și art. 35 alin. (3) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, care prevede că, orice înscriere privind înregistrarea sau modificarea statutului juridic al debitorului sau al bunurilor lui se va efectua doar la cererea administratorului insolvenței, au fost efectuate modificările în Registrul bunurilor imobile, însă în ceea ce privește încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015, care a fost anexată de către organul fiscal, nu a fost prezentată la OCT Basarabeasca.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Basarabeasca a solicitat anularea înregistrării contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010, încheiat între administratorul ÎI „Șansa-Covtunov”, Ala Covtunova și Anastasia Covtunova.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, anulând ca ilegală decizia Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca din 11 iunie 2015 cu privire la înregistrarea contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010 în partea înstrăinării a ½ cotă-parte din bunul imobil - magazin cu suprafața de 94,8 m.p., nr. cadastral xxxx și lotul de teren aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr. cadastral xxxx, situate în xxxx, care aparțin cu drept de proprietate ÎI „Șansa Covtunov”, în proces de insolvență.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către lichidatorul ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând integral hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis acțiunea, a declarat ilegală și a anulat decizia Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca din 11 iunie 2015 și înregistrarea dreptului de proprietate al Anastasiei Deputatova asupra bunurilor imobile - magazinul cu suprafața de 94,8 m.p., nr. cadastral xxxx și lotul de teren aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr. cadastral xxxx, situate în xxxx, în baza contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Prin cererea de apel depusă, lichidatorul ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Instanța de apel, însă, examinând apelul, a casat integral hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre, prin care a admis acțiunea, a declarat ilegală și a anulat decizia Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca din 11 iunie 2015 și a înregistrat dreptul de proprietate al Anastasiei Deputatova asupra bunurilor imobile- magazinul cu suprafața de 94,8 m.p., nr. cadastral xxxx și lotul de teren aferent cu suprafața de 0,0141 ha, nr. cadastral xxxx, situate în xxxx, în baza contractului de donație nr. 2651 din 11 mai 2010.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel, contrar prevederilor legale enunțate, a depășit limitele cererii de apel.

În conformitate cu art. 373 alin. (6) CPC, apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că, cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe a fost depusă doar de către lichidatorul ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu.

În atare circumstanțe, nu se impune decât concluzia că, lichidatorului ÎI „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu i-a fost creată o situație mai dificilă în propria cale de atac.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție precizează că, regula prevăzută la art. 373 alin. (6) CPC, nu se aplică în cazul în care apelantul este de acord cu înrăutățirea situației sale, prin depunerea unei cereri scrise sau expuse verbal și consemnate în procesul-verbal. Efectele acestui act de procedură urmează a fi explicat apelantului, așa cum prevăd dispozițiile art. 9 CPC. Totodată, înrăutățirea situației apelantului poate avea loc ca urmare a respingerii apelului lui și admitterii apelului altui apelant.

Mai mult ca atât, doar în cazul încălcării sau aplicării eronate a normelor de drept procedural prevăzute la art. 388 alin. (1) lit. d) și lit. i) CPC, instanța de apel, independent de argumentele cererii de apel, prin invocarea din oficiu, poate să înrăutățească situația apelantului.

Aceste circumstanțe sunt apreciate de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizia legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către lichidatorul Întreprinderii individuale „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Basarabeasca împotriva Oficiului cadastral teritorial Basarabeasca, intervenienți accesorii Anastasia Deputatova, Nicolai Covtunov și lichidatorul Întreprinderii individuale „Șansa-Covtunov”, în procedura simplificată a falimentului, Veaceslav Gheorghiu cu privire la anularea înregistrării contractului de donație, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic